

10 Ιουνίου, 2021

ΑΠΟΦΑΣΗ

Άσκηση δικαιώματος πρόσβασης σε ιατρικό φάκελο ασθενή

Γεγονότα:

Την 28 Δεκεμβρίου, 2020, στάληκε στο Γραφείο μου καταγγελία, από την ΧΧΧΧΧ (στο εξής «η Καταγγέλλουσα»).

2. Σύμφωνα με την καταγγελία, η Καταγγέλλουσα, είχε ζητήσει αντίγραφο του Ιατρικού της Φακέλου από τον ιατρό ΧΧΧΧΧ (στο εξής «ο Καθ' ου την καταγγελία»). Σε γραπτή επικοινωνία που είχε η Καταγγέλλουσα με τον Καθ' ου την καταγγελία, ο τελευταίος ανέφερε ότι ο ιατρικός φάκελος είχε παραδοθεί με ό,τι περιείχε σε σχέση με την παροχή υπηρεσιών που της παρείχε, καθώς και φωτογραφικό υλικό της επέμβασης. Ανέφερε επίσης ότι παραχώρησε πρόσβαση τόσο στην Καταγγέλλουσα, όσο και σε τρίτα πρόσωπα, τα οποία είχαν την ευκαιρία θέασης όλου του ηλεκτρονικού υλικού. Επικαλέστηκε όμως δικαιώματα του ίδιου σε σχέση με τη διαφύλαξη της χειρουργικής τεχνικής και ότι αποτελεί διανοητική του ιδιοκτησία, και αρνήθηκε γι' αυτό το λόγο, να παραδώσει αντίγραφο στην Καταγγέλλουσα.

2.1 Η Καταγγέλλουσα θεώρησε την άρνηση αυτή, πράξη που αντίκειται στα δικαιώματα της ως προς τα προσωπικά δεδομένα, αλλά και τα δικαιώματα των ασθενών που προβλέπουν ο Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679, παράγραφος 63, ο περί της Προστασίας Φυσικών Προσώπων Έναντι της Επεξεργασίας των Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και της Ελεύθερης Κυκλοφορίας των Δεδομένων αυτών Νόμος του 2018 (Ν.125(Ι)/2018) και τα Άρθρα 18(1) και 21(4) του περί της Κατοχύρωσης και της Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ασθενών Νόμος του 2004(1(Ι)/2005).

2.2 Σκοπός της Καταγγέλλουσας, ως ανέφερε στο παράπονο της, είναι να έχει την ευκαιρία να προβεί σε περαιτέρω εξετάσεις και/ή ιατρικές επεμβάσεις. Σε καμία περίπτωση, ανέφερε, επιχειρεί την παραβίαση της διανοητικής ιδιοκτησίας του Καθ' ου την καταγγελία.

3. Στην βάση της επίκλησης του Καθ' ου την καταγγελία για «διανοητική ιδιοκτησία», επίκληση την οποία μπορεί να προβάλει υπεύθυνος επεξεργασίας κατά την άσκηση του υποκειμένου των δεδομένων του δικαιώματος πρόσβασης σε δεδομένα προσωπικού του χαρακτήρα στην βάση του Άρθρου 15 του Κανονισμού 2016/679 και η οποία ευρίσκεται στην αιτιολογική σκέψη (63) του Κανονισμού, στάληκε επιστολή προς τον Καθ' ου την καταγγελία με την οποία κλήθηκε όπως θέσει τις απόψεις του

τόσο σε σχέση με την καταγγελία, αλλά ειδικότερα να μας προσδιορίσει πως προστατεύεται το εν λόγω DVD με βάση το δικαίωμα διανοητικής ιδιοκτησίας, παραπέμποντας μας σε σχετικό Νόμο ή Νομολογία.

4. Ο Καθ' ου την καταγγελία, απαντώντας στο αίτημα του Γραφείου μου, διαβεβαίωσε αρχικά την πρόθεση του να συνεργαστεί και να συμμορφωθεί πλήρως με την οποιαδήποτε απόφαση μου. Ως ανέφερε, δεν ήταν πρόθεση του να στερήσει στην ασθενή του πρόσβαση σε στοιχεία τα οποία δικαιούται με βάση τον ΓΚΠΔ 2016/679, λαμβάνοντας υπόψιν όμως και τα δικά του δικαιώματα. Δεν προσπαθεί να κρύψει και/ή να αποφύγει κάτι. Ήδη έχει επιτρέψει και συνεχίζει να επιτρέπει τη δυνατότητα στην Καταγγέλλουσα να έχει πρόσβαση και να δει το σχετικό DVD μόνη και/ή στην παρουσία τρίτων, ακόμη και μέσω διαδικτύου, χωρίς όμως το δικαίωμα της αντιγραφής.

4.1 Σύμφωνα με τον Καθ' ου την καταγγελία, είναι ο μόνος ιατρός στην Κύπρο που εφαρμόζει την συγκεκριμένη ιδιόμορφη διαδικασία/χειρουργική επέμβαση και τεχνική. Έχει λάβει πιστοποίηση από το ΧΧΧΧΧ, για να πραγματοποιεί την σχετική ιατρική επέμβαση. Σύμφωνα με τον Κανονισμό, δικαιούται να διαφυλάξει, προστατεύσει και μη αποκαλύψει, **εν είδη διανοητικής και πνευματικής ιδιοκτησίας**, trade secret, τη μεθοδολογία, χειρουργική τεχνική και τρόπο με τον οποίο προχωρά και πραγματοποιεί αυτή τη δύσκολη και ιδιαίτερη χειρουργική επέμβαση που μόνο αυτός εφαρμόζει. Αποτελεί δική του ιδιοκτησία με βάση το Άρθρο 23 του Συντάγματος. Δημιουργία του όποιου αντιγράφου του DVD δημιουργεί ορατό και σοβαρό ενδεχόμενο, να διαρρεύσει και/ή να αναρτηθεί στο διαδίκτυο, με αποτέλεσμα να αποκαλυφθεί ο συγκεκριμένος εξειδικευμένος τρόπος και χειρουργική τεχνική την οποία εφαρμόζει, για την οποία έχει δαπανήσει πολλά χρόνια, έξοδα και κόπο, μέχρι να μπορεί ο ίδιος να τη δημιουργήσει και/ή προσαρμόσει και/ή εφαρμόσει, με αποτέλεσμα να επηρεαστούν δυσμενώς τα δικά του δικαιώματα. Επίσης, είναι ορατό ενδεχόμενο να μειωθεί η πελατεία του καθότι θα μπορούν και/ή θα επιχειρήσουν, ίσως και με κίνδυνο τη ζωή των δικών τους ασθενών, αφού παρακολουθήσουν πολλές φορές το εν λόγω αντίγραφο ή άλλα πιθανά αντίγραφα του DVD που θα κυκλοφορήσουν, άλλοι ιατροί, να εφαρμόσουν και/ή επιχειρήσουν να εφαρμόσουν, κατά παράβαση των δικαιωμάτων του ιδίου, την εν λόγω ιδιόμορφη διαδικασία. Αυτό θα επιφέρει περαιτέρω οικονομική ζημιά και βλάβη, λόγω του ότι πλέον θα μπορούν και άλλοι ιατροί, ανταγωνιστικά να προσφέρουν, ίσως όχι με τα ίδια αποτελέσματα, τη σχετική επέμβαση, κάτι το οποίο, αυτή τη στιγμή έχει ο ίδιος το μονοπώλιο και γι' αυτό το λόγο απευθύνθηκε στον ίδιο η Καταγγέλλουσα.

4.2 Ο Καθ' ου την καταγγελία στην απάντηση που έδωσε στο Γραφείο μου ανέλυσε επίσης επιστάμενα τις θέσεις του, βασιζόμενος σε πρόνοιες του Κανονισμού και/ή Νομολογία, προβάλλοντας, μεταξύ άλλων, τα πιο κάτω:

- Την στάθμιση που θα πρέπει να προβαίνει κάποιος, μεταξύ της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και άλλων θεμελιωδών δικαιωμάτων (αιτιολογική σκέψη (4)),
- Το δικαίωμα του υποκειμένου σε πρόσβαση στα προσωπικά του δεδομένα σε αντιδιαστολή με τα δικαιώματα ή τις ελευθερίες άλλων, όπως το επαγγελματικό απόρρητο ή το δικαίωμα διανοητικής ιδιοκτησίας (αιτιολογική σκέψη (63)),
- Την ερμηνεία του «δικαιώματος πρόσβασης» ως απαραίτητη ενέργεια προκειμένου να έχει πληροφόρηση και/ή επίγνωση το υποκείμενο των

- δεδομένων και να επαληθεύει τη νομιμότητα της επεξεργασίας, αλλά όχι απαραίτητα της παροχής αντιγράφου (αιτιολογική σκέψη (63)),
- Το ότι έχει ήδη παραδώσει στην Καταγγέλλουσα, ως αναφέρει ο Κανονισμός, όλες τις «πληροφορίες» όπως διαγνώσεις, αποτελέσματα εξετάσεων, αξιολογήσεις, ακόμη και θέαση και επεξήγηση της διαδικασίας, ενώ δεν προβλέπεται στον Κανονισμό όπως δοθεί ολόκληρη η επέμβαση (αιτιολογική σκέψη (63)),
 - Την προθυμία να παράσχει ακόμη και πρόσβαση εξ αποστάσεως στην καταγγέλλουσα, χωρίς δυνατότητα όμως αντιγραφής (αιτιολογική σκέψη (63)),
 - Τις εξαιρέσεις του Κανονισμού ως προβλέπονται μέσα από την αιτιολογική σκέψη (4) και (63) και Άρθρα 9, 12, 13, 14, 15(4), 20(4) και 23 του Κανονισμού,
 - Την αναλογικότητα μεταξύ της ερμηνείας/εφαρμογής από την μια και τους σκοπούς του νομοθέτη κατά τη δημιουργία Ευρωπαϊκών Κανονισμών από την άλλη, παραπέμποντας σε Νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου αλλά και του Αγγλικού Εφετείου, θεωρώντας ότι είναι αχρείαστο το αντίγραφο του DVD για την Καταγγέλλουσα, από την στιγμή που της έχουν δοθεί όλες οι πληροφορίες, γνωματεύσεις, ευρήματα και πολλαπλές φωτογραφίες που αφορούν στην επέμβαση, ενώ από την άλλη επηρεάζονται τα μυστικά «trade secrets» του ιδίου, οι εξειδικευμένες και αποκλειστικές χειρουργικές διαδικασίες που απέκτησε μετά από πολύ κόπο και χρήμα, όπου κατάφερε να εκπαιδευτεί και ακολούθως δημιουργήσει την τεχνική με τέτοιο τρόπο ώστε να είναι ο μόνος ο οποίος μπορεί να πραγματοποιήσει στην Κύπρο αυτή την επέμβαση,
 - Το ότι το δικαίωμα του υποκειμένου των δεδομένων να λαμβάνει αντίγραφο των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία (Άρθρο 15(3)), δεν θα πρέπει να επηρεάζει δυσμενώς τα δικαιώματα και τις ελευθερίες άλλων (Άρθρο 15(4)), αναφέροντας ότι η παροχή αντιγράφου θα δημιουργήσει ορατό αποτέλεσμα η επέμβαση, μέθοδος και διαδικασία να κυκλοφορήσει ανεξέλεγκτα και/ή σε άγνωστους και/ή μη ελεγχόμενους αποδέκτες με δυσμενείς συνέπειες στα δικαιώματα του ιδίου αλλά και της δημόσιας υγείας στην περίπτωση που άλλοι ιατροί επιχειρήσουν να τον αντιγράψουν,
 - Την πρόνοια του Άρθρου 23 για περιορισμό μέσο νομοθετικού μέτρου του πεδίου εφαρμογής των υποχρεώσεων και δικαιωμάτων που προβλέπονται στα Άρθρα 12 έως 22, όταν ένας τέτοιος περιορισμός σέβεται την ουσία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών και συνιστά αναγκαίο και αναλογικό μέτρο σε μία δημοκρατική κοινωνία, για τη διασφάλιση, μεταξύ άλλων, της προστασίας του υποκειμένου των δεδομένων ή των δικαιωμάτων και ελευθεριών τρίτων (αναλογικότητα),
 - Το ότι ακόμη και να μην εμπίπτει το δικαίωμα του στις εξαιρέσεις του Άρθρου 15(4), εξακολουθεί να μην έχει υποχρέωση να παραδώσει πιστό αντίγραφο βασιζόμενος σε Νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου (συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-141/12 και C-372/12),
 - Το ότι σύμφωνα με ερμηνεία που περιέχεται σε έκθεση της Αρμόδιας Αρχής σε σχέση με την Προστασία των Δεδομένων του Hesse, Γερμανία, του Ιουλίου του 2019, αιτούμενο «αντίγραφο» δεν σημαίνει πλήρη πρόσβαση σε όλα τα έγγραφα σχετιζόμενα με το υποκείμενο, και
 - Την άποψη ότι το αίτημα της Καταγγέλλουσας είναι υπερβολικό και σε μια τέτοια περίπτωση ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί να αρνηθεί να δώσει συνέχεια στο αίτημα (Άρθρο 12(5)), παραπέμποντας και σε σχετική Νομολογία.

4.3 Τέλος, ο Καθ' ου την καταγγελία ανέφερε ότι εάν η Καταγγέλλουσα επιθυμεί να ασκήσει το δικαίωμα της διαγραφής, νοουμένου ότι δεν υπάρχουν άλλα νομικά θέματα, είναι έτοιμος να το πράξει. Εισηγήθηκε επίσης, όπως δημιουργήσει αντίγραφο, το οποίο να τεθεί υπό τον έλεγχο και φύλαξη μου, στην περίπτωση που η Καταγγέλλουσα ήθελε να παρακολουθήσει το DVD στο Γραφείο μου, με τη διαβεβαίωση όμως ότι κανένα αντίγραφο θα δημιουργηθεί και ακολούθως το δικό του αντίγραφο, θα καταστραφεί.

5. Το Γραφείο μου καθηκόντως, ενημέρωσε την Καταγγέλλουσα για την ετοιμότητα του Καθ' ου την καταγγελία να της επιτρέψει περαιτέρω πρόσβαση και θέαση στο σχετικό DVD μόνη και/ή στην παρουσία τρίτων προσώπων που τυχόν επιθυμεί να το δουν, ή ακόμη και μέσω διαδικτύου, χωρίς όμως δικαίωμα αντιγραφής.

5.1 Έθεσε επίσης υπόψιν της Καταγγέλλουσας ότι ο Καθ' ου την καταγγελία εξακολουθεί να ενίσταται στο να παραδώσει αντίγραφο του DVD επικαλούμενος κυρίως:

(α) Τον επηρεασμό δικαιωμάτων του ιδίου εφόσον αυτή τη στιγμή είναι ο μόνος πιστοποιημένος από το ΧΧΧΧΧ, ιατρός στην Κύπρο, που εφαρμόζει και χρησιμοποιεί την τεχνική γνωστή ως ΧΧΧΧΧ. Σκοπός του είναι να διαφυλάξει, προστατεύσει και να μην αποκαλύψει, εν είδη, διανοητικής και πνευματικής ιδιοκτησίας, trade secret, τη μεθοδολογία, χειρουργική τεχνική και τρόπο με τον οποίο προχωρά και πραγματοποιεί αυτή τη δύσκολη και ιδιαίτερη χειρουργική επέμβαση που μόνο αυτός εφαρμόζει και έχει επιτύχει μετά από πολύ κόπο, μελέτη, μόχθο, επένδυση σε χρήμα, αλλά και χρόνο. Ενδεχόμενη δημιουργία αντιγράφου ενέχει κινδύνους να διαρρεύσει και/ή να αναρτηθεί στο διαδίκτυο το DVD με αποτέλεσμα να αποκαλυφθεί ο συγκεκριμένος εξειδικευμένος τρόπος και χειρουργική τεχνική. Επίσης ενδεχομένως άλλοι ιατροί να αποπειραθούν να αντιγράψουν την εν λόγω τεχνική, με αποτέλεσμα να μειωθεί η πελατεία του και να υποστεί οικονομική ζημιά και βλάβη.

(β) Το ότι από τη στιγμή που έχουν δοθεί στην Καταγγέλλουσα όλες οι σχετικές πληροφορίες, γνωματεύσεις, ευρήματα και πολλαπλές φωτογραφίες που αφορούν στην επέμβαση, θεωρείται αχρείαστη η παράδοση αντιγράφου του DVD. Θεωρεί επίσης ότι δεν είναι υποχρεωτικό από την στιγμή που έχει λάβει αυτές τις πληροφορίες η Καταγγέλλουσα.

5.2 Αναφέρθηκε η εισήγηση του Καθ' ου την καταγγελία όπως δημιουργηθεί σχετικό αντίγραφο το οποίο να κατατεθεί στο Γραφείο μου, ώστε να μπορεί η Καταγγέλλουσα αν θέλει να το δει, την οποία όμως εισήγηση θεώρησα ότι δεν μπορεί να υλοποιηθεί. Θα μπορούσε όμως εάν ήθελε η Καταγγέλλουσα, να διευθετηθεί κάτι ανάλογο μεταξύ τους.

6. Η Καταγγέλλουσα απήντησε, υιοθετώντας εκ νέου το περιεχόμενο της επιστολής της ημερ. 28/12/20. Πρόσθεσε ότι η αναγκαιότητα του αντιγράφου του DVD είναι για την καλύτερη ενημέρωση του ιατρού της και σε καμία περίπτωση δεν υπάρχει πρόθεση για υποκλοπή ή αντιγραφή ή δημοσιοποίηση οποιασδήποτε χειρουργικής μεθόδου που ασκεί ο Καθ' ου την καταγγελία, στον βαθμό πάντα, που διασφαλίζονται τα δικαιώματά της. Είναι περαιτέρω η θέση της ότι, ανεξάρτητα των ισχυρισμών του Καθ' ου την καταγγελία, η ίδια έχει απόλυτο δικαίωμα στο να λάβει αντίγραφο του εν λόγω DVD, ιδιαίτερα στην βάση του άρθρου 18 του περί της Κατοχύρωσης και της

Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ασθενών Νόμο του 2004 (Ν.1(Ι)/2005), που δεν προβλέπει σε καμία περίπτωση εξαίρεση του δικαιώματος της να λάβει αντίγραφο των ιατρικών της δεδομένων στην βάση επίκλησης διανοητικής ιδιοκτησίας.

6.1 Παρέπεμψε επίσης η Καταγγέλλουσα σε Νομολογία και στο κανονιστικό πλαίσιο της συμφωνίας των Κρατών Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης με την ονομασία «TRIPs», όπου περιορίζει την απονομή διπλώματος ευρεσιτεχνίας και/ή πνευματικού δικαιώματος για λόγους «προστασίας της δημόσιας τάξης ή ηθικής, συμπεριλαμβανομένης της ανάγκης προστασίας της ζωής ή της υγείας των ανθρώπων...» και όπου υπάρχει ρητή αναφορά για άρνηση απονομής διπλώματος ευρεσιτεχνίας αναφορικά με «α) διαγνωστικές, θεραπευτικές και χειρουργικές μεθόδους, οι οποίες προορίζονται για ανθρώπους ή ζώα.». Σύμφωνα με την θέση της, ο Καθ' ου την καταγγελία επικαλείται ένα δικαίωμα το οποίο ο ίδιος δεν κατέχει αλλά ούτε επιτρέπεται να κατέχει αφού σύμφωνα με την συμφωνία «TRIPs», οι χειρουργικές μέθοδοι σε ανθρώπους δεν λαμβάνουν δίπλωμα ευρεσιτεχνίας. Τέλος, η Καταγγέλλουσα, ζήτησε όπως λάβει αντίγραφο του DVD, το συντομότερο δυνατό.

Νομική πτυχή

7. Στο **Άρθρο 4 του ΓΚΠΔ 2016/679** ερμηνεύονται τα **δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα** ως την «κάθε πληροφορία που αφορά ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο» («υποκείμενο των δεδομένων»): το ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο είναι εκείνο του οποίου η ταυτότητα μπορεί να εξακριβωθεί, άμεσα ή έμμεσα, ιδίως μέσω αναφοράς σε αναγνωριστικό στοιχείο ταυτότητας, όπως όνομα, σε αριθμό ταυτότητας, σε δεδομένα θέσης, σε επιγραμμικό αναγνωριστικό ταυτότητας ή σε έναν ή περισσότερους παράγοντες που προσιδιάζουν στη σωματική, φυσιολογική, γενετική, ψυχολογική, οικονομική, πολιτιστική ή κοινωνική ταυτότητα του εν λόγω φυσικού προσώπου», η **επεξεργασία** ως «κάθε πράξη ή σειρά πράξεων που πραγματοποιείται με ή χωρίς τη χρήση αυτοματοποιημένων μέσων, σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ή σε σύνολα δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώριση, η οργάνωση, η διάρθρωση, η αποθήκευση, η προσαρμογή ή η μεταβολή, η ανάκτηση, η αναζήτηση πληροφοριών, η χρήση, η κοινολόγηση με διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλη μορφή διάθεσης, η συσχέτιση ή ο συνδυασμός, ο περιορισμός, η διαγραφή ή η καταστροφή» και ως **υπεύθυνο επεξεργασίας** «το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή άλλος φορέας που, μόνα ή από κοινού με άλλα, καθορίζουν τους σκοπούς και τον τρόπο της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα: όταν οι σκοποί και ο τρόπος της επεξεργασίας αυτής καθορίζονται από το δίκαιο της Ένωσης ή το δίκαιο κράτους μέλους, ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή τα ειδικά κριτήρια για τον διορισμό του μπορούν να προβλέπονται από το δίκαιο της Ένωσης ή το δίκαιο κράτους μέλους».

7.1 Το **Άρθρο 15 παρ. 1 του ΓΚΠΔ 2016/679** προνοεί ότι: «Το υποκείμενο των δεδομένων έχει το δικαίωμα να λαμβάνει από τον υπεύθυνο επεξεργασίας επιβεβαίωση για το κατά πόσον ή όχι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν υφίστανται επεξεργασία και, εάν συμβαίνει τούτο, το δικαίωμα πρόσβασης στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και στις ακόλουθες πληροφορίες: α) τους σκοπούς της επεξεργασίας, β) τις σχετικές κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, γ) τους αποδέκτες ή τις κατηγορίες αποδεκτών στους οποίους κοινολογήθηκαν ή πρόκειται να κοινολογηθούν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, ιδίως τους αποδέκτες σε τρίτες χώρες ή διεθνείς οργανισμούς, δ) εάν είναι δυνατόν, το

χρονικό διάστημα για το οποίο θα αποθηκευτούν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ή, όταν αυτό είναι αδύνατο, τα κριτήρια που καθορίζουν το εν λόγω διάστημα, ε) την ύπαρξη δικαιώματος υποβολής αιτήματος στον υπεύθυνο επεξεργασίας για διόρθωση ή διαγραφή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ή περιορισμό της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αφορά το υποκείμενο των δεδομένων ή δικαιώματος αντίταξης στην εν λόγω επεξεργασία, στ) το δικαίωμα υποβολής καταγγελίας σε εποπτική αρχή, ζ) όταν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα δεν συλλέγονται από το υποκείμενο των δεδομένων, κάθε διαθέσιμη πληροφορία σχετικά με την προέλευσή τους, η) την ύπαρξη αυτοματοποιημένης λήψης αποφάσεων, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης προφίλ, που προβλέπεται στο άρθρο 22 παράγραφοι 1 και 4 και, τουλάχιστον στις περιπτώσεις αυτές, σημαντικές πληροφορίες σχετικά με τη λογική που ακολουθείται, καθώς και τη σημασία και τις προβλεπόμενες συνέπειες της εν λόγω επεξεργασίας για το υποκείμενο των δεδομένων.»

7.1.1 Στην **παρ. 3** του ίδιου Άρθρου αναφέρεται ότι «Ο υπεύθυνος επεξεργασίας **παρέχει αντίγραφο** των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία. Για επιπλέον αντίγραφα που ενδέχεται να ζητηθούν από το υποκείμενο των δεδομένων, ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί να επιβάλει την καταβολή εύλογου τέλους για διοικητικά έξοδα. Εάν το υποκείμενο των δεδομένων υποβάλλει το αίτημα με ηλεκτρονικά μέσα και εκτός εάν το υποκείμενο των δεδομένων ζητήσει κάτι διαφορετικό, η ενημέρωση παρέχεται σε ηλεκτρονική μορφή που χρησιμοποιείται συνήθως.», ενώ στην **παρ. 4** αναφέρει ότι «Το δικαίωμα να λαμβάνεται αντίγραφο που αναφέρεται στην παράγραφο 3 δεν επηρεάζει δυσμενώς τα δικαιώματα και τις ελευθερίες άλλων.» . (Πιο ορθά διατυπωμένο στο Αγγλικό κείμενο του Κανονισμού) “The right to obtain a copy referred to in paragraph 3 shall not adversely affect the rights and freedoms of others.”.

7.2 Σύμφωνα με το **Άρθρο 12 παρ. 3 του ΓΚΠΔ 2016/679** «ο υπεύθυνος επεξεργασίας παρέχει στο υποκείμενο των δεδομένων πληροφορίες για την ενέργεια που πραγματοποιείται κατόπιν αιτήματος δυνάμει των άρθρων 15 έως 22 χωρίς καθυστέρηση και σε κάθε περίπτωση εντός μηνός από την παραλαβή του αιτήματος. Η εν λόγω προθεσμία μπορεί να παραταθεί κατά δύο ακόμη μήνες, εφόσον απαιτείται, λαμβανομένων υπόψη της πολυπλοκότητας του αιτήματος και του αριθμού των αιτημάτων. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας ενημερώνει το υποκείμενο των δεδομένων για την εν λόγω παράταση εντός μηνός από την παραλαβή του αιτήματος, καθώς και για τους λόγους της καθυστέρησης...».

7.2.1 Επιπρόσθετα, στην **παρ. 5** του ίδιου Άρθρου αναφέρεται ότι «Οι πληροφορίες που παρέχονται σύμφωνα με τα άρθρα 13 και 14 και κάθε ανακοίνωση καθώς και όλες οι ενέργειες που αναλαμβάνονται σύμφωνα με τα άρθρα 15 έως 22 και το άρθρο 34 παρέχονται δωρεάν. Εάν τα αιτήματα του υποκειμένου των δεδομένων είναι προδήλως αβάσιμα ή υπερβολικά, ιδίως λόγω του επαναλαμβανόμενου χαρακτήρα τους, ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί είτε: α) να επιβάλει την καταβολή εύλογου τέλους, λαμβάνοντας υπόψη τα διοικητικά έξοδα για την παροχή της ενημέρωσης ή την ανακοίνωση ή την εκτέλεση της ζητούμενης ενέργειας, ή β) να αρνηθεί να δώσει συνέχεια στο αίτημα. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας φέρει το βάρος της απόδειξης του προδήλως αβάσιμου ή του υπερβολικού χαρακτήρα του αιτήματος.».

7.3 Η αιτιολογική σκέψη (63) διευκρινίζει ότι:

«Ένα υποκείμενο των δεδομένων θα πρέπει να έχει δικαίωμα πρόσβασης σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα οποία συλλέχθηκαν και το αφορούν και να μπορεί να ασκεί το εν λόγω δικαίωμα ευχερώς και σε εύλογα τακτά διαστήματα, προκειμένου να έχει επίγνωση και να επαληθεύει τη νομιμότητα της επεξεργασίας. Αυτό περιλαμβάνει το δικαίωμα των υποκειμένων των δεδομένων να έχουν πρόσβαση στα δεδομένα που αφορούν την υγεία τους, για παράδειγμα τα δεδομένα των ιατρικών αρχείων τους τα οποία περιέχουν πληροφορίες όπως διαγνώσεις, αποτελέσματα εξετάσεων, αξιολογήσεις από θεράποντες ιατρούς και κάθε παρασχεθείσα θεραπεία ή επέμβαση. Επομένως, κάθε υποκείμενο των δεδομένων θα πρέπει να έχει το δικαίωμα να γνωρίζει και να του ανακοινώνεται ιδίως για ποιους σκοπούς γίνεται η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, εφόσον είναι δυνατόν για πόσο διάστημα γίνεται η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ποιοι αποδέκτες λαμβάνουν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, ποια λογική ακολουθείται στην τυχόν αυτόματη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ποιες θα μπορούσαν να είναι οι συνέπειες της εν λόγω επεξεργασίας, τουλάχιστον όταν αυτή βασίζεται σε κατάρτιση προφίλ. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να δύναται να παρέχει πρόσβαση εξ αποστάσεως σε ασφαλές σύστημα μέσω του οποίου το υποκείμενο των δεδομένων αποκτά άμεση πρόσβαση στα δεδομένα που το αφορούν. Το δικαίωμα αυτό δεν θα πρέπει να επηρεάζει αρνητικά τα δικαιώματα ή τις ελευθερίες άλλων, όπως το επαγγελματικό απόρρητο ή το δικαίωμα διανοητικής ιδιοκτησίας και, ειδικότερα, το δικαίωμα δημιουργού που προστατεύει το λογισμικό. Ωστόσο, οι παράγοντες αυτοί δεν θα πρέπει να έχουν ως αποτέλεσμα την άρνηση παροχής κάθε πληροφορίας στο υποκείμενο των δεδομένων. Όταν ο υπεύθυνος επεξεργασίας επεξεργάζεται μεγάλες ποσότητες πληροφοριών σχετικά με το υποκείμενο των δεδομένων, ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να δύναται να ζητεί από το υποκείμενο, πριν δοθούν οι πληροφορίες, να προσδιορίζει τις πληροφορίες ή τις δραστηριότητες επεξεργασίας που σχετίζονται με το αίτημα.»

7.4 Το άρθρο 18 περί της Κατοχύρωσης και της Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ασθενών Νόμο του 2004 (Ν.1(Ι)/2005), προβλέπει ότι:

«18.-(1) Ο ασθενής έχει δικαίωμα ενημέρωσης, πρόσβασης και αντίρρησης σε σχέση με πληροφορίες που αφορούν τον ίδιο που περιλαμβάνονται στα ιατρικά αρχεία και κατά την άσκηση των δικαιωμάτων αυτών εφαρμόζονται αντίστοιχα, τηρουμένων των αναλογιών, οι διατάξεις των άρθρων 11 έως 14 των περί Επεξεργασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (Προστασία του Ατόμου) Νόμων του 2001 και 2003 και των περί Επεξεργασίας Δεδομένων (Άδειες και Τέλη) Κανονισμών του 2002.

(2) Χωρίς επηρεασμό των διατάξεων του εδαφίου (1), το δικαίωμα πρόσβασης του ασθενούς στα ιατρικά του αρχεία του παρέχει τη δυνατότητα να λαμβάνει, άμεσα ή έμμεσα δια του νομίμου αντιπροσώπου του, πληροφορίες που είναι καταχωρημένες στα αρχεία αυτά ή αντίγραφο ή απόσπασμα αυτών. Στο δικαίωμα αυτό περιλαμβάνεται η διόρθωση των πληροφοριών, η διαγραφή τους και το κλείδωμα των αρχείων λόγω ανακριβειών και ελλείψεων:

Νοείται ότι, το δικαίωμα πρόσβασης μπορεί να περιοριστεί, απορριφθεί ή ανασταλεί από τον εκάστοτε αρμόδιο για την τήρηση των σχετικών ιατρικών αρχείων αν-

(α) η πληροφόρηση δύναται να προκαλέσει σοβαρή βλάβη στην υγεία του ασθενούς οπότε και εφαρμόζονται τηρουμένων των αναλογιών, οι διατάξεις της δεύτερης επιφύλαξης του εδαφίου (1) του άρθρου 11. ή

(β) είναι δυνατό να αποκαλύπτονται πληροφορίες για τρίτους και αδύνατο να αποκλειστεί η πρόσβαση σε τέτοιες πληροφορίες. ή

(γ) προκειμένου περί γενετικών πληροφοριών, δύναται να προκαλέσει σοβαρή βλάβη στην υγεία συγγενών αυτού εξ' αίματος ή ετεροθαλών αδελφών εκ μητρός ή σε πρόσωπο που συνδέεται άμεσα με αυτή τη γενετική γραμμή.»

7.5 Σύμφωνα με τον Κλάδο Πνευματικής και Διανοητικής Ιδιοκτησίας στην Κύπρο, η διανοητική ιδιοκτησία αναφέρεται στην ιδιοκτησία ενός φυσικού ή νομικού προσώπου επί δημιουργιών του ανθρώπινου μυαλού, όπως για παράδειγμα μία εφεύρεση, σχέδιο, διακριτικό σήμα, καλλιτεχνικά έργα και προστατεύεται τόσο από εθνικές και ευρωπαϊκές νομοθεσίες όσο και από διεθνείς συμβάσεις. Διαχωρίζονται τα δικαιώματα που μπορούν να κατοχυρωθούν σε τέσσερις κατηγορίες. Στα Διπλώματα Ευρεσιτεχνίας, στο Εμπορικό Σήμα, στο Βιομηχανικό Σχέδιο και στο Δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας (copyright). Η τελευταία κατηγορία προστατεύει, μεταξύ άλλων, λογοτεχνικά, οπτικοακουστικά, μουσικά, θεατρικά, αρχιτεκτονικά και άλλα καλλιτεχνικά έργα, ταινίες, βάσεις δεδομένων, ηχογραφήσεις, εκπομπές, δημοσιεύσεις προτέρων αδημοσίευτων έργων, και προγραμμάτων ηλεκτρονικών υπολογιστών, ενώ η πρώτη κατηγορία προστατεύει, νέες εφευρέσεις που αφορούν σε π.χ. καινοτόμα προϊόντα, καινοτόμες διαδικασίες, βελτίωση του τρόπου λειτουργίας του προϊόντος ή της παραγωγικής μεθόδου. Για να μπορεί να χορηγηθεί δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, η σχετική εφεύρεση θα πρέπει να είναι νέα, να περιέχει εφευρετική δραστηριότητα και να είναι επιδεκτική βιομηχανικής εφαρμογής (**άρθρο 5(1) του περί Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας Νόμο του 1998, Ν.16(I)/1998**). **Δεν θεωρούνται εφευρέσεις επιδεκτικές διπλώματος ευρεσιτεχνίας:** (α) οι ανακαλύψεις, επιστημονικές θεωρίες και μαθηματικές μέθοδοι, (β) οι αισθητικές δημιουργίες, (γ) τα σχέδια, οι κανόνες και οι μέθοδοι για την άσκηση πνευματικών δραστηριοτήτων, για παιχνίδια, για την άσκηση οικονομικών δραστηριοτήτων, τα προγράμματα ηλεκτρονικών υπολογιστών και (δ) οι παρουσιάσεις πληροφοριών (**άρθρο 5(2)**). Δίπλωμα ευρεσιτεχνίας δε χορηγείται επίσης σε σχέση με εφεύρεση της οποίας η εκμετάλλευση είναι αντίθετη με τη δημόσια τάξη ή τα χρηστά ήθη, νοουμένου ότι η εκμετάλλευση δε θεωρείται ότι είναι αντίθετη απλώς και μόνο επειδή απαγορεύεται από το Νόμο ή τους Κανονισμούς (άρθρο 5(3)).

ΣΚΕΠΤΙΚΟ:

8. Στην παρούσα περίπτωση η Καταγγέλλουσα (υποκείμενο των δεδομένων) αιτήθηκε όπως της δοθεί αντίγραφο του DVD, τόσο στην βάση του Άρθρου 15 του Κανονισμού, όσο και στην βάση του άρθρου 18 του περί των Δικαιωμάτων των Ασθενών Νόμο, το οποίο περιείχε μαγνητοσκοπημένη χειρουργική επέμβαση που είχε διενεργηθεί στο σώμα της, από τον Καθ' ου την καταγγελία. Ο Καθ' ου την καταγγελία, ως υπεύθυνος επεξεργασίας του DVD, καθορίζει τους σκοπούς φύλαξης, αντιγραφής, καταστροφής κλπ και αρνείται να δώσει αντίγραφο στην καταγγέλλουσα, επικαλούμενος τη διαφύλαξη της χειρουργικής τεχνικής που εφαρμόζει, αναφέροντας ότι αποτελεί διανοητική του ιδιοκτησία. Όταν κλήθηκε να υποστηρίξει την άρνηση του, παρέθεσε και άλλους παρεμφερείς λόγους άρνησης, όπως για παράδειγμα το Άρθρο 23 του Συντάγματος που προστατεύει το δικαίωμα στην ιδιοκτησία, το Άρθρο 12(5) του Κανονισμού, επικαλούμενος κατάχρηση εκ μέρους της Καταγγέλλουσας, το Άρθρο 15(4) του Κανονισμού και τον επηρεασμό δικών του δικαιωμάτων, το Άρθρο 23 του Κανονισμού και τους περιορισμούς που μπορούν να τεθούν σε δικαιώματα των υποκειμένων. Παρέπεμψε επίσης σε νομολογία σε σχέση κυρίως με την ερμηνεία της ικανοποίησης το δικαιώματος πρόσβασης και της αναγκαιότητας/αναλογικότητας

λήψης αντιγράφων των δεδομένων, σε συνάρτηση με τον επηρεασμό των δικαιωμάτων του υπεύθυνου επεξεργασίας.

9. Έχω διεξέλθει με προσοχή τους λόγους που εξέφρασε ο Καθ' ου την καταγγελία. Παρόλη την ευγενή προσπάθεια να πείσει, κυρίως ότι η εν λόγω χειρουργική τακτική ανήκει στον ίδιο και κατέχει τα πνευματικά της δικαιώματα, τα οποία θα επηρεαστούν στην περίπτωση που δοθεί αντίγραφο του DVD στην Καταγγέλλουσα, όπως και για τα άλλα επιχειρήματα που έχει προβάλει, δεν μπορούν να γίνουν αποδεκτά, για τους κάτωθι λόγους:

9.1 Σε σχέση με την επίκληση της διανοητικής ιδιοκτησίας, ο Καθ' ου την καταγγελία δεν προσκόμισε οποιαδήποτε επίσημη κατοχύρωση του δικαιώματος αυτού. Ο ίδιος ανέφερε ότι η τεχνική που εφαρμόζει αποτελεί «εν είδη» διανοητική και πνευματική ιδιοκτησία. Από την στιγμή που δεν υπάρχει επίσημη κατοχύρωση της οποιασδήποτε τεχνικής εφαρμόζει (την οποία σε κάθε περίπτωση έχει εκπαιδευτεί πως να εφαρμόζει και του έχει δοθεί σχετική πιστοποίηση από τρίτους, έτσι ώστε να μπορεί να χρησιμοποιεί), δεν μπορώ να δεχθώ ότι αποτελεί διανοητική του ιδιοκτησία.

9.2 Σε σχέση με την επίκληση του Άρθρου 23 του Συντάγματος, να αναφέρω ότι το Άρθρο 23 προστατεύει την κινητή ή ακίνητη ιδιοκτησία. Αφ' ης στιγμής δεν υπάρχει κατοχυρωμένο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας επ' ονόματι του Καθ' ου την καταγγελία, θεωρώ πως δεν μπορεί να γίνεται επίκληση του συγκεκριμένου Άρθρου του Συντάγματος.

9.3 Σε σχέση με το Άρθρο 12(5) του Κανονισμού, το αίτημα της Καταγγέλλουσας θα ήταν καταχρηστικό στην περίπτωση που ήταν αβάσιμο ή υπερβολικό, ιδίως λόγω επαναλαμβανόμενου χαρακτήρα. Στην παρούσα περίπτωση, το αίτημα για λήψη αντιγράφου του DVD μία φορά έχει τεθεί και δεν έχει ικανοποιηθεί. Είναι δικαίωμα της Καταγγέλλουσας με βάση το άρθρο 15(3) του Κανονισμού, να ζητά αντίγραφο των προσωπικών της δεδομένων. Στην περίπτωση που κριθεί αβάσιμο ή υπερβολικό το αίτημα, μπορεί σε αντιστάθμισμα ο υπεύθυνος επεξεργασίας να επιβάλει τέλος (διοικητικό κόστος) ή να αρνηθεί να δώσει συνέχεια, νοουμένου ότι αποδείξει το προδήλως αβάσιμο ή το υπερβολικό του αιτήματος. Δεν θεωρώ ότι έχει αποδειχθεί το αβάσιμο ή το υπερβολικό του αιτήματος, έστω και εάν ο Καθ' ου την καταγγελία επικαλείται ότι το DVD είναι αχρείαστο για την Καταγγέλλουσα. Το κατά πόσο είναι αχρείαστο ή όχι, είναι θέμα δικό της να το κρίνει και όχι του Καθ' ου την καταγγελία. Δεν θεωρώ επίσης ότι είναι υπερβολικό, έστω και εάν έχει λάβει φωτογραφίες από την συγκεκριμένη επέμβαση και της έχει δοθεί δικαίωμα θέασης του DVD. Η αποσπασματική φωτογράφιση και η θέαση, δεν είναι το ίδιο με το να κατέχει αντίγραφο της όλης διαδικασίας το οποίο μπορεί να μελετήσει όσες φορές χρειαστεί, μαζί με τον θεράποντα ιατρό της.

9.4 Σε σχέση με το Άρθρο 15(4) του Κανονισμού, δεν θεωρώ ότι ο Καθ' ου την καταγγελία έχει αποδείξει επηρεασμό των δικαιωμάτων του. Πέραν της διανοητικής ιδιοκτησίας (την οποία δεν έχει αποδείξει) έχει επικαλεστεί και την ύπαρξη πιθανής οικονομικής ζημιάς στην περίπτωση που άλλος ιατρός προσπαθήσει να αντιγράψει τη δική του τεχνική, την οποία μόνο αυτός εφαρμόζει στην Κύπρο και γι' αυτό το λόγο έχει προτιμηθεί. Η θέση αυτή είναι υποθετική, παραπέμπει σε μελλοντικό χρόνο και υπό προϋποθέσεις που δεν έχουν εκπληρωθεί, όπως το εάν και εφόσον ο ιατρός που θα παρακολουθήσει το DVD (α) προσπαθήσει να αντιγράψει, (β) με επιτυχία, την δική του τεχνική. Έχω επίσης υπόψιν μου ότι ο ίδιος έχει επικαλεστεί πιστοποίηση από το

XXXXX προκειμένου να μπορεί να εφαρμόζει αυτή την τακτική. Συνεπώς, δεν μπορεί ο οποιοσδήποτε ιατρός να εφαρμόζει την ίδια πρακτική χωρίς να έχει εκπαιδευτεί και να λάβει την αντίστοιχη πιστοποίηση.

9.5 Σε κάθε περίπτωση, υπάρχει *lex specialis* σε σχέση με την παροχή αντιγράφων από φάκελο ασθενούς και σύμφωνα με το άρθρο 18 του περί της Κατοχύρωσης και της Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ασθενών Νόμο του 2004 (Ν.1(Ι)/2005), ο ασθενής δικαιούται να ζητήσει αντίγραφο πληροφοριών που είναι καταχωρισμένες στον Ιατρικό του Φάκελο, χωρίς τον περιορισμό που έχει επικαλεστεί ο Καθ' ου την καταγγελία. Συνεπώς, δεν μπορεί να γίνει επίκληση οποιονδήποτε εξαιρέσεων που δεν εμπíπτουν στο Νόμο αυτό.

Κατάληξη:

10. Έχοντας υπόψιν τα ανωτέρω δεδομένα, καθώς και τις εξουσίες που μου παρέχει το Άρθρο 57(1)(α) για παρακολούθηση και επιβολή του Κανονισμού και το Άρθρο 58(2)(γ) για επιβολή διορθωτικών μέτρων, **δίδω ΕΝΤΟΛΗ προς τον Καθ' ου την καταγγελία, όπως συμμορφωθεί με το αίτημα της Καταγγέλλουσας και να της παράσχει αντίγραφο του DVD που περιέχει την χειρουργική επέμβαση που της είχε διενεργηθεί, εντός ενός μηνός από τη λήψη της παρούσας απόφασης.**

11. Με την παράδοση του αντιγράφου του DVD προς την Καταγγέλλουσα, ο Καθ' ου την καταγγελία να προσκομίσει στο Γραφείο μου αντίγραφο βεβαίωσης παραλαβής, έτσι ώστε να αποδειχθεί η έμπρακτη συμμόρφωση του με την πιο πάνω Εντολή.

Ειρήνη Λοϊζίδου Νικολαΐδου
Επίτροπος Προστασίας
Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα